

GREENPEACE

SAYI #162

PLASTİK
ATIK
İTHALATINDA
BÜYÜK ZAFER



İçindekiler



Plastik atık ithalatında büyük zafer

Resmi Gazete’de 18 Mayıs’ta yayımlanan “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği”ne göre plastik atık ithalatında en büyük paya sahip olan ve günlük hayatta sıklıkla kullanılan etilen polimer grubundaki atıkların ithalatı yasaklandı.

Dünyanın ilk deniz altı iklim grevi eylemi

Bugün dünyanın farklı yerlerinden birçok genç iklim eylemcisi, iklim krizine karşı seslerini yükseltiyor. Genç iklim aktivisti ve bilim insanı Mauritiuslu Shaama Sandookeya da Hint Okyanusu’nun kalbinde dünyanın ilk deniz altı iklim grevi eylemini gerçekleştirdi.



Kömürlü termik santraller tüm Türkiye’ye zehir yayıyor!

Greenpeace Akdeniz’in hazırladığı hava kirliliği modellemesi, kömürlü termik santrallerin sadece bulundukları şehirler için değil, yüzlerce kilometre ötedeki şehirler için de nasıl bir sağlık sorunu oluşturduğunu ortaya koydu.



Çocuklara iklim bilinci aşılayacak kitaplar

Gelecek nesillerin iklim değişikliğinin ne anlama geldiğini, hangi sorunlara yol açtığını ve bu konuda nasıl sorumluluklar alınması gerektiğini öğrenmeleri Dünya’mızın geleceği için çok önemli. Biz de bu yüzden, bu sayımızda çocuklara iklim bilincini aşılayacak kitaplardan seçtiklerimizi bir araya getirdik!



GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Akdeniz
Basım ve Tanıtım
Hizmetleri Ltd. Şti. adına
Barış Bilgen

Genel Yayın Merkezi

Meşrutiyet Mah. Ebe Kızı Sok.
No:16 / B28 Şişli/ İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Barış Bilgen

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Gökhan Çevik

Editör

Nilay Vardar

Baskı

Printworld Matbaa San. Tic. A.Ş.

Grafik Tasarım ve Uygulama

F₂O Reklam ve Tanıtım

Dağıtım

PTT

Kapak fotoğrafı

© Caner Özkan / Greenpeace



GREENPEACE



© Greenpeace

DİKKAT! YEŞİL AKLAMA VAR

Greenpeace İsveç, ülkedeki ormansızlaştırma faaliyetlerinin gerçek yüzünü göstermek için çarpıcı bir kampanyaya imza attı. Olayı kısaca şöyle özetleyelim:

Bir devlet kurumu olan Sveaskog, İsveç'teki en büyük orman kullanım hakkına sahip. Diğer büyük ormancılık şirketleri ile birlikte yeşil aklama kampanyalarına, lobi girişimlerine ve hatta okullara malzeme tedarikine fon sağlıyorlar. Son olarak "Ormandan gelen yenilik, petrol ve plastiğe alternatif" başlıklı bir açık hava kampanyasıyla gündeme geldiler.

Greenpeace İsveç ormanlarla ilgili gerçekleri gizleyen bu reklam kampanyasına karşı koronavirüs açısından güvenli ancak etkili bir şekilde harekete geçmeye karar verdi. Ağaç kılığına giren bir Greenpeace aktivisti gerçek-

leri yansıtmayan bu reklam afişini farklı ve son derece gerçek bir başlıkla yeniden hazırladı: "Orman endüstrisinden gelen yenilik: CO2 emisyonlarını gizlemek için yaratıcı yöntem." Greenpeace aktivisti daha sonra bu afişin çıktısını alarak bir otobüs durağındaki diğer afişin üzerine yaptırdı.

Bütün süreç videoya çekildi ve medyanın büyük ilgiyle karşılaştı. İsveç'in en büyük gazetesi Dagens Nyheter'in orman şirketlerinin lobicilik ve yeşil aklamaya ne kadar para harcadıklarına dair bir makale yayınlamasıyla aynı hafta film yayına girdi. Birkaç hafta sonra Sveaskog bir basın bildirisi gönderdi. Bu bildiriyle, Sveaskog'un Svenska Skogen'e sağladığı fonları iptal ettiğini öğrendik. Bu, orman lobicilerinin fonlarının üçte birini kaybettiği anlamına geliyor!

Plastik atık ithalatında büyük zafer

Resmi Gazete’de 18 Mayıs’ta yayımlanan “Çevrenin Korunması Yönünden Kontrol Altında Tutulan Atıkların İthalat Denetimi Tebliği”ne göre plastik atık ithalatında en büyük paya sahip olan ve günlük hayatta sıklıkla kullanılan etilen polimer grubundaki atıkların ithalatı yasaklandı.



Greenpeace Akdeniz Biyoçeşitlilik Projeler Lideri Nihan Temiz Ataş, bu tarihi kararın Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın Aralık 2020'de belirttiği "sıfır atık ithalat hedefi"ne giden yolda çok önemli bir adım olduğuna dikkat çekti. "Avrupa İstatistik Ofisi ve İngiltere Ulusal İstatistik Dairesi'nden derlediğimiz veriler gösteriyor ki, bu yasağa göre 2020'de ithal ettiğimiz yaklaşık 660 bin ton plastik atığın %74'ü artık yasaklı listeye alındı. Güncel araştırmamızda İngiltere'nin geri dönüştürülmez atıklarının Adana'ya atıldığını, hatta yakıldığını görmüştük. Sadece İngiltere'den 209,642 ton atık ithal etmiştik ki bunun %95'i etilen polimer grubundaki plastik ambalaj türü atıklar. Şimdi yapılması gereken sıfır atık hedefi doğrultusunda atığın kaynağında toplanması, ayrıştırılması ve geri dönüştürülmesi için detaylı bir yerel yönetim planı hazırlanmasıdır. Umuyoruz ki artan denetim mekanizmaları ve tam bir plastik atık yasağıyla Türkiye kendi atığını iyi yöneterek, dünyada bu konuda örnek bir ülke haline gelecek."

Bu zafer, plastik atık ithalatının yasaklanması için uzun süredir mücadele eden Greenpeace Akdeniz'in "Türkiye Plastik Çöplüğü Olmasın" projesine destek verenler sayesinde oldu.

Zafere giden yolculuk

Greenpeace ekibi ilk olarak Eylül 2019 yılında aldığı bir ihbar üzerine İzmir Kemalpaşa'ya giderek yanında bir ev bulunan alanda yurtdışından ithal edilen plastik ambalaj atıklar olduğunu görüntüledi. Greenpeace, ithal plastik atıkların "çevre koşullarına uygun olmayan şekilde depolandığı" gerekçesiyle ilgili kişiler hakkında suç duyurusunda bulundu. Söz konusu şirkete ceza kesildi.

Ardından Greenpeace ekibinin, Nisan 2020'de Adana'da çektiği görüntüler, ithal edilen plastiklerin bir kısmının doğaya atıldığını ya da yakıldığını gözler önüne serdi. Nisan 2021'de yeniden Adana'ya yapılan saha gezisinde durumun değişmediği ortaya çıktı. Çekilen görüntüler Avrupa'dan gelen plastik çöplerin doğaya atıldığını ya da yakıldığını bir kez daha ortaya çıkardı.

Bu süre zarfında Greenpeace Akdeniz'in Eurostat'tan derlediği veriler de durumun vahametini ortaya çıkardı. Türkiye hem 2019 hem de 2020 yılında Avrupa'dan en çok plastik atık ithal eden ülke oldu.

Tüm bu gelişmeler ışığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, önce plastik atık ithalatı kotasını Ağustos 2020'de yüzde 80'den yüzde 50'ye düşürdü. Bu şu anlama geliyor: Geri dönüşüm şirketleri dönüştürecekleri plastiğin en fazla yarısını ithal edebilirler, geri kalanını Türkiye'deki plastik atıklardan toplamak zorundalar. Ardından bu yılın başında Bakanlık, karışık kodlu plastik atık ithalatını yasakladı ve hedefin sıfır atık ithalatı olduğu açıkladı. Adana'da doğaya terk edilmiş ya da yakılmış plastik atık görüntülerinin ardından ise Bakanlık birçok atık şirketine ceza kesti. Son olarak ise yeni tebliğe göre plastik atık ithalatında en büyük paya sahip olan ve günlük hayatta sıklıkla kullanılan etilen polimer grubundaki atıkların ithalatı yasaklandı.

Greenpeace Akdeniz'in Avrupa İstatistik Ofisi (Eurostat) ve İngiltere Ulusal İstatistik Dairesi'nden topladığı veriler

Türkiye, 2020 yılında Avrupa Birliği ülkeleri ve İngiltere'den toplam 659,960 ton plastik atık ithal etti. Bu, her gün 241 kamyon dolusu plastik demek.

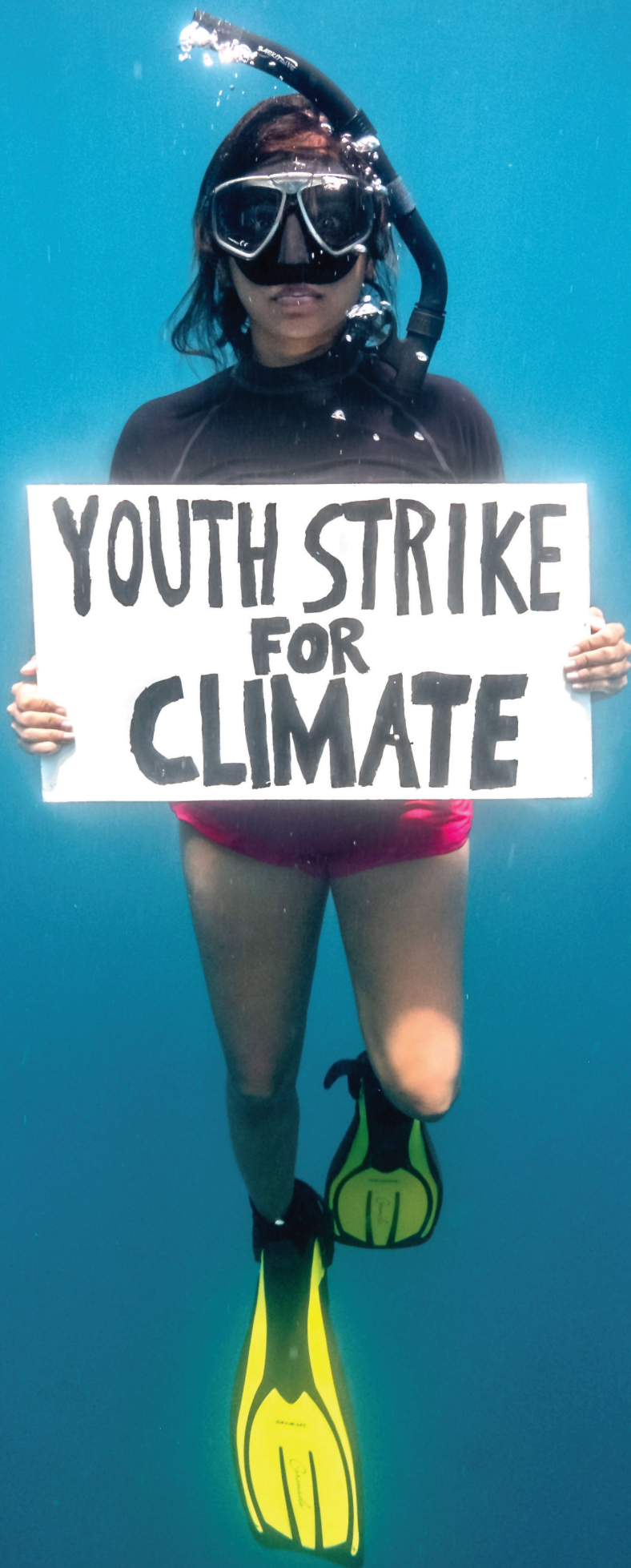
2019 yılında Avrupa'dan Türkiye'ye gelen plastik atık miktarı 582,296 tondur. 1 yılda plastik atık ithalatı yüzde 13 arttı.

Türkiye 2020 yılında da Avrupa'dan en çok plastik atık alan ülke oldu. Türkiye, Avrupa plastik atık ihracatının yüzde %28'ini karşıladı.

Plastik atık ithalatı son 16 yılda (2004'ten bu yana) ise 196 kat arttı.

Türkiye'ye 2020 yılında en çok plastik atık gönderen ilk beş ülke: İngiltere (209,642), Belçika (137,071), Almanya (136,083), Hollanda (49,496), Slovenya (24,884).





Dünyanın ilk deniz altı iklim grevi eylemi

Bugün dünyanın farklı yerlerinden birçok genç iklim eylemcisi, iklim krizine karşı seslerini yükseltiyor. Genç iklim aktivisti ve bilim insanı Mauritiuslu Shaama Sandooyea da Hint Okyanusu'nun kalbinde dünyanın ilk deniz altı iklim grevi eylemini gerçekleştirdi.

Protesto, Seyşeller kıyısının 735 km açıklarında, geniş deniz çayırları nedeniyle iklim açısından kritik bir bölge olan Saya de Malha Bank'te gerçekleşti. İklim aktivisti denizin altında "İklim için gençlik eylemi" ve "İklim adaleti istiyoruz" yazılı pankartlar taşıdı. 24 yaşındaki Sandooyea, şu anda bölgedeki biyoçeşitliliği incelemek ve iklim kriziyle mücadelede sağlıklı okyanusların önemini göstermek için bir araştırma yürütüyor.

İklim krizinde suyun önemine dikkat çeken Sandooyea şöyle konuştu: "Şimdi iklim hareketine ihtiyacımız var. Hint Okyanusu'nun bu ücra ve güzel bölgesine bu basit mesajı vermek için geldim. Dünyanın her yerindeki Gelecek için Cumalar (Fridays for Future) eylemcileriyle birlikte iklim krizinin ciddiye alındığını görmek istiyorum. Emisyonları azaltmak ve okyanuslarımızı korumak bunun en iyi yollarından biri.

Bir ada ülkesinde doğduğum için sağlıklı okyanusların sadece iklimimiz için değil, Küresel Güney'de okyanuslara bağlı yaşayan milyarlarca insan için ne kadar önemli olduğunu ilk elden biliyorum. Bu yüzden liderler okyanuslarımızın en az yüzde 30'unu koruyacak okyanus alanlarının oluşturulması için söz vermeli. İklim krizine karşı mücadele etmek, halkları desteklemek ve yaban hayatı korumak konusunda ciddiyssek, acil eylem şart!"

Deniz biyoloğu Sandooyea, İklim için Cumalar Mauritius hareketinin kurucularından biri. Önemli ancak üzerine çok az inceleme yapılmış Saya de Malha Bank bölgesini araştırmak için yola çıkan Greenpeace'in Arctic Sunrise gemisinde yolculuk ediyor. Bu bölge dünyanın en geniş deniz çayırlarına sahip, bu çayırlar çok önemli karbon emicilerden biri. Aynı zamanda bölge köpek balığı ve mavi pigme balinaları da içeren çok zengin bir yaban hayatına ev sahipliği yapıyor. Balık yumurtlama alanı olan bölge kıyıda yaşayan milyonlarca insana temel besin kaynağı sağlıyor.

Greenpeace de dahil olmak üzere pek çok sivil toplum örgütünün baskısı sonucunda Ocak 2015'te hükümetler, ulusal sınırların ötesindeki deniz yaşamının biyolojik çeşitliliğinin korunması ve sürdürülebilir şekilde kullanılması için yasal olarak bağlayıcı yeni bir uluslararası anlaşmanın (Küresel Okyanus Anlaşması) görüşmelerine başlanacağını duyurdu. Eylül 2018'de başlayan bu görüşmelerin üçüncüsü Ağustos 2019'da New York'ta yapıldı. Kovid-19 nedeniyle aksayan sürecin 2021 yılında tamamlanması bekleniyor.

Okyanusları zararlı insan faaliyetlerinden korumak için "okyanus koruma alanlarının" oluşturulmasını sağlayacak güçlü bir Küresel Okyanus Anlaşması'na ihtiyaç var.

KÖMÜRLÜ TERMİK SANTRALLER TÜM TÜRKİYE'YE ZEHİR YAYIYOR!

© Barbaros Kayan / Greenpeace

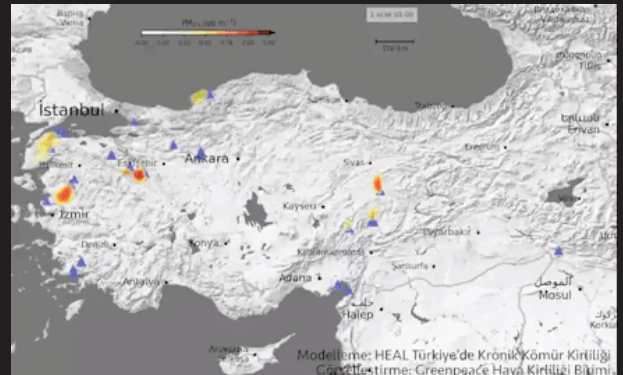


Greenpeace Akdeniz'in hazırladığı hava kirliliği modellemesi, kömürlü termik santrallerin sadece bulundukları şehirler için değil, yüzlerce kilometre ötedeki şehirler için de nasıl bir sağlık sorunu oluşturduğunu ortaya koydu. Modellemeden yola çıkılarak hazırlanan simülasyon, kömürlü termik santrallerden salınan partikül maddelerin tüm Türkiye'ye yayıldığını gözler önüne serdi. Modellemede, Sağlık ve Çevre Birliği'nin (HEAL) hazırladığı "Türkiye'de Kronik Kömür Kirliliği" raporunda yer alan 100 MW ve üzeri kurulu güce sahip 28 kömürlü termik santralin neden olduğu Partikül Madde (PM) 2.5 kirlilik dağılımı incelendi. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından kanserojen bir madde olarak tanımlanan PM2.5'in, Greenpeace tarafından 2020'de gerçekleştirilen bir modellemede, Türkiye'deki çocukluk çağı astımı ile bağlantılı olduğu ortaya konulmuştu. Özellikle kömürlü termik santraller, PM2.5 kaynaklarının başında geliyor. DSÖ'nün hazırladığı rehberler, partikül maddelerin boyutlarına göre günlerce havada asılı kalabileceğini ve hava koşullarına bağlı olarak binlerce kilometre mesafe katedebileceğini gösteriyor. Çin'de 2015 yılında yapılan bir çalışma, PM2.5'in ülkedeki hava koşullarına bağlı olarak gözlem yapılan iki gün içinde 2000 km uzağa taşınabileceğini tahmin ediyor.

Söz konusu modelleme, havamızı ve sağlığımızı korumak için Türkiye'nin hızla kömürlü termik santrallerden vazgeçmesinin ve PM2.5 için bir sınır değeri belirlenmesinin gerekliliğini ortaya koyuyor.

Modelleme nasıl gerçekleştirildi?

Uzun Menzilli Sınırlar Ötesi Hava Kirliliği Sözleşmesi (CLRTAP)'nin Avrupa Gözlemlene Programı Meteorolojik Sentezleme Merkezi - Batı (EMEP MSC-W) kapsamında geliştirilen Avrupa bölgesi atmosferik kimyasal taşıma modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Model kodu (sürüm rv4.36, 2020 yılı EMEP durum raporlamasında kullanılan versiyonu temel alır) ve gerekli girdi veri setleri EMEP MSC-W ve Norveç Meteoroloji Enstitüsü tarafından sağlanmıştır.





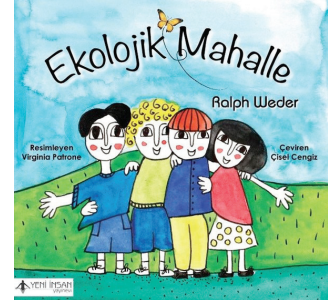
ÇOCUKLARA İKLİM BİLİNCİ AŞILAYACAK KİTAPLAR

Gelecek nesillerin iklim değişikliğinin ne anlama geldiğini, hangi sorunlara yol açtığını ve bu konuda nasıl sorumluluklar alınması gerektiğini öğrenmeleri

Dünya'mızın geleceği için çok önemli. Biz de bu yüzden, bu sayımızda çocuklara iklim bilincini aşılayacak kitaplardan seçtiklerimizi bir araya getirdik!

Ekolojik Mahalle

Ekolojik Mahalle çocuğunuza mahallesindeki voleybol sahası eksikliğinden iklim değişikliğine kadar karşılaştığı sorunlar karşısında çözüm üretme seçeneği ve gücü olduğunu hissettiriyor. Kitap doğal beslenme, geri dönüşüm, kompost, tasarruf gibi ekolojik temellerden bahsederken, çocukların kendi çözümlerini ve fikirlerini üretmesini sağlıyor.



İklim Değişikliği Yeşil Gezegenimiz Serisi

Dünya'mız büyük tehlikede. Küresel iklim düzenindeki değişimler bu tehlikenin boyutlarını büyütüyor... Peki, bunun sebebi nedir? Ersin, Emel ve ebeveynleri bu dünyayı yaşanacak temiz ve sağlıklı bir yer haline getirmeye nasıl katkıda bulunabileceklerini keşfediyorlar. Özel olarak çizilmiş ve eğitici bir şekilde yazılmış bu hikâye, iklim değişikliğine ve bunun günlük yaşamlarımız üzerindeki etkisine dikkat çekiyor.

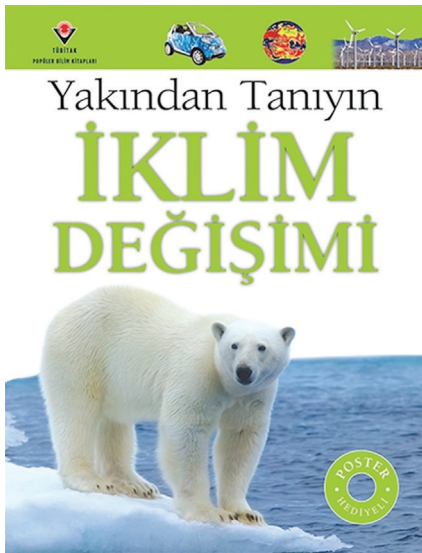
Hızlı Öğrenelim İklim ve Hava Durumu

İklim ve hava durumuna meraklı çocuklar için yarımsar dakikada okunacak 30 harika konu başlığı... Hava durumu ve iklim hakkındaki ilginç ve önemli bilgileri hızlı yoldan öğreten bu kitap, keşiflerle dolu olağanüstü bir yolculuk vadediyor. Hızla okunan özetler, çarpıcı gerçekler ve heyecan verici minik projeler de bu yolculukta çocuklara eşlik ediyor.



Mevsimler ve İklim

Mevsimler nasıl değişir? İklim nedir, nasıl ve niçin değişir? İklim türleri nelerdir? Bu kitapta tüm bu sorulara cevap aranıyor. Ayrıca bilim insanlarının geçtiğimiz yüzyıllarda hüküm süren iklimi hangi yöntemlerle belirlediklerine tanık oluyor ve gelecekteki iklimin nasıl olacağına yönelik bulgulara göz atıyoruz.



Yakından Tanıyın - İklim Değişimi

Buzullarımız çekilmeye ve kutuplardaki buzlar erimeye başlamışken Dünya'nın iklimini etkileyen çarpıcı değişimleri durdurmak için çok mu geç? Bu kitapta bu sorunun cevabına tüm detaylarıyla yer veriliyor.

Aylık birden fazla dergi alıp, bunları okullara ulaştırarak gençleri **Greenpeace** ile tanıştırmaya ne dersiniz?

Merhaba,

Bildiđiniz üzere Greenpeace Akdeniz Dergi, yalnızca çevre hakkında ve ana akım medyada yer alamayan gelişmeler üzerine yayın yapmaktadır. Bu haberlerin ve bilgilerin daha erişilebilir ve yaygın olması için dergilerimizi mümkün olduğunca fazla kişiyle paylaşmak istiyoruz.



Dilerseniz 1 adetten fazla dergi hak edişlerinizi sizin adınıza bizlerle iletişime geçen, okumaya ve gelişmeye hevesli öğrencilere iletiyoruz. Fazla sayıdaki dergilerinizi kendi çevrenize iletmek isterseniz, **"BANA"** yazıp **2322**'ye mesaj atabilirsiniz.

GREENPEACE

Kampanya katılım SMS bedeli Türk Telekom, Turkcell ve Vodafone için SMS başına KDV ve OIV dahil 0,65 TL'dir. Operatörler kısa mesaj birim fiyatlarında meydana gelecek değişiklikleri aboneye yansıtma hakkını saklı tutar.